

взаимоотношений, по возможности, сохранив свои базовые ценности. А это, собственно, и есть задачи государственного управления.

Для того, чтобы выработать верную экономическую политику, государственные деятели должны отдавать себе отчет в том, во-первых, каких целей они хотят добиться, и, во-вторых, какими инструментами они для этого располагают.

Впервые комплексный анализ экономической политики государства был проведен в 1952 г. голландским экономистом, лауреатом Нобелевской премии Яном Тинбергеном в работе «Теория экономической политики». Согласно Тинбергену, во-первых, правительственные органы должны выбрать конечные цели экономической политики и сформулировать их, что обычно делается в терминах максимизации функции общественного благосостояния. На их основе определяются целевые показатели (например, полная занятость, нулевая инфляция и т. д.). Во-вторых, правительство оценивает, какими политическими инструментами оно располагает. В-третьих, государственные деятели должны опираться на какую-либо модель экономики, которая связывает воедино цели и инструменты. Таким образом, мы переходим к нормативной экономической теории, предполагающей процесс целеполагания.

Важнейшая проблема, на которой остановился Тинберген, - соответствие между количеством целей и количеством инструментов при проведении экономической политики. Допустим, что целей всего две (увеличение занятости и борьба с инфляцией), и инструментов тоже всего два - налогово-бюджетная и кредитно-денежная политика. Тинберген сделал вывод, что политики могут достичь обеих целей тогда, когда количество инструментов равно количеству целей, и влияние инструментов на цели линейно независимы друг от друга.

РОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ У ПІДВИЩЕННІ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

**Березівська О.Й., к.е.н., ст.викладач,
Львівський національний аграрний університет**

При дослідженні проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції і окремих підприємств особлива увага приділяється питанням якості продукції та управління якістю.

Сьогодні характерною особливістю сільськогосподарських підприємств є недостатня цінова конкурентоспроможність практично

всіх видів сільськогосподарської продукції, яку зумовила, насамперед, стрімко зростаюча техніко-технологічна відсталість підприємств, руйнування їх виробничого потенціалу. Усе це призвело до різкого зменшення обсягів реалізації продукції, погіршення її якості, втрати фінансової стійкості підприємств.

Досвід розвитку передових країн світу свідчить, що вирішення проблеми якості повинно стати національною ідеєю, яка вимагає масового навчання і професійної підготовки всіх верств суспільства – від професійного споживача до керівника будь-якого рівня. Нині серед складових конкурентоспроможності товару ціна вже не домінує, а на лідируючі позиції виходять споживчі якості та рівень сервісу.

Якість продукції – це сукупність властивостей, що характеризують ступінь її спроможності задовольняти потреби споживачів згідно з цільовим призначенням. Тобто поняття якості продукції виключає її шкідливі або які-небудь негативні властивості для споживачів, але це не завжди відповідає дійсним властивостям продукції. Оскільки категорія якості оцінює предмети та явища через склад і співвідношення властивостей певного виду продукції, вона не може і не повинна ігнорувати їх небезпеку для споживачів. Тому інтегральна оцінка якості не може бути просто арифметичною сумою переліку властивостей продукції для споживачів, навпаки – негативні і позитивні властивості повинні оцінюватися в сукупності, особливо в екологічному і гігієнічному аспектах.

Вважається, що абсолютно неякісної, тим більше небезпечної, продукції вироблено не може бути і справа тільки в сортності сировини й відповідному рівні ціни. Сама ж небезпека може виникнути тільки в процесі переробки або зберігання, в основному через недотримання вимог санітарії. Тобто основний чинник небезпеки – мікробіологічний. Але широкомасштабна хімізація як процесів виробництва, так і процесів переробки продукції АПК докорінно змінює уявлення про екологічні наслідки цього процесу. Правда, ці уявлення змінюються поки що лише в науковій сфері і не знаходять повного розуміння й організаційного втілення у виробництві і переробці продукції. Ми вважаємо необхідним акцентувати увагу на розвитку і впровадженні індустріальних методів забезпечення якості продукції, насамперед у сфері виробництва вихідної сировини. На цю проблему звертають увагу вчені і фахівці, які вважають, що одним із завдань управління якістю продукції є зміщення акцентів контролю з післявиробничої перевірки на передвиробничу і виробничу її планування та аналіз кінцевих

результатів. Основними етапами забезпечення управління технологічними процесами є: розробка техніко-екологічних умов і стандартів якості продукції, упорядкування переліку чинників, що впливають на якість кінцевої продукції.

В умовах ринкової економіки якість продукції відіграє надзвичайно важливу роль у підвищенні її конкурентоспроможності. За однакової ціни більшим попитом користуватиметься продукт, який має вищу якість. Водночас істотне поліпшення підприємством якості продукції порівняно з аналогічною продукцією конкурентів дає йому змогу підвищувати ціну на неї, не втрачаючи при цьому своїх споживачів, а часто й збільшуючи обсяг продажу.

Конкурентоспроможність має якісну й кількісну сторони. Якісна її сторона відображає протистояння конкурентів, зіткнення і зближення їх економічних інтересів за відповідної рівноваги між попитом і пропозицією. При цьому економічна боротьба має не перехідний характер, оскільки інтереси конкурентів частіше перебувають в протиріччі, ніж в гармонії. У таких випадках кожний суб'єкт ринкових відносин об'єктивно зорієнтований на вивчення складових ринку, їх тенденцій і співвідношень. І саме тому міру економічного виживання суб'єктів ринку буде визначати точний розрахунок конкурентоспроможності продукції або наданих послуг.

Показники конкурентоспроможності відображають не стільки параметри конкретних видів продукції, скільки характеризують потреби потенційних покупців. Водночас оцінки конкурентоспроможності продукції не є статичними і довгостроковими й змінюються залежно від конкретних умов її реалізації, що потребує вивчення поточної кон'юнктури ринку, корегування маркетингової стратегії підприємств та розробки механізмів підвищення конкурентоспроможності продукції.

Отже, конкурентоспроможність продукції є складною, багатоваріантною характеристикою, яка складається з великої кількості взаємопов'язаних показників. При цьому оцінка конкурентоспроможності повинна показувати не лише її привабливість для споживача, а й з боку виробника, відображаючи його інтереси у випуску і реалізації певних видів продукції. Провідна ж роль в оцінці конкурентоспроможності відводиться економічним показникам, які повинні об'єктивно відображати інтереси споживачів і виробників продукції.

Тому організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства

повинен розглядатися як система організаційних, технологічних, економічних та екологічних важелів і методів управління якістю продукції, які в процесі взаємодії і взаємозв'язку забезпечують сукупність високих споживчих властивостей сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки і попит на неї на ринку продовольства за оптимальних затрат на її виробництво та достатнього для виробників рівня цін реалізації продукції споживачам за різними каналами збуту, що гарантує ефективне ведення галузей і підприємства в умовах ринку.

ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Березівська О.Я., здобувач,
Львівський національний аграрний університет**

В пореформений період особлива увага повинна бути звернута на розробку і впровадження механізмів управління економікою, а у сільськогосподарському виробництві, зокрема, акцент слід зробити на економічний, господарський і ринковий механізми, а також механізми внутрішньогосподарських економічних відносин. Кожен із цих механізмів регулювання економіки повинен доповнювати і розвивати попередній, що забезпечить розширене відтворення сільського господарства і його ефективність.

Новоутворені організаційно-правові форми господарювання (в основному господарські товариства і приватні підприємства) Львівської області не досягли очікуваних виробничих показників і прогнозованої ефективності свого розвитку. Проблема ефективного функціонування нових організаційно-правових форм господарювання в аграрному секторі області у пореформений період є багатогранною і складною для вирішення, оскільки тісно пов'язана із загальним розвитком аграрного виробництва, адаптацією реформованих сільськогосподарських підприємств до ринкового середовища і необхідністю підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, окремих галузей і підприємства в цілому, їх економічної ефективності.

За 2000-2009 рр. у Львівській області була досить високою питома вага збиткових сільськогосподарських підприємств, а сума